

Posudek diplomové práce

Práce Emila Pohořelského *Pojetí člověka u Augustina a ve Starém zákonu s důrazem na vztah těla a duše* se zabývá srovnáním antropologických východisek patristiky s antropologií hebrejské bible.

V první části své práce věnuje autor pozornost Augustinovi jako typickému představiteli patristické teologie, která čerpá z pramenů zjevení, ale zároveň do značné míry odráží vliv řeckého filosofického myšlení s jeho sklonem k dualistické kontrapozici ducha a hmoty. Autor se zaměřuje na biografické okolnosti Augustinova myšlenkovitého vývoje, které ovlivnily jeho pojetí antropologie, zejména na manichejskou a novoplatonickou inspiraci jeho myšlení. V Augustinově zralém myšlení autor nalézá ontologickou hierarchizaci nehmotné a hmotné stránky lidského bytí (a shledává zde vliv dobové dualizující tendence myšlení). Nicméně Augustin vychází z biblické tradice (jakožto z normativního zdroje), kterou je dualizující vliv dobového klimatu významně korigován.

V druhé části práce autor představuje základní souřadnice starozákonní (tenachické) antropologie. Ve srovnání s Augustinem a ještě více s intelektuální atmosférou helenistické kulturní epochy vyniká jednoznačně celostní, nedualistické pojetí člověka, typické pro hebrejskou antropologii. Autor nejprve sleduje dobový kulturní kontext starozákonních textů (Mezopotámie, Egypt, Kenaan), poté podává souhrnný přehled základních antropologických pojmů, jak je nalézá v relevantních textech hebrejské bible.

Výtěžkem práce je kritická komparace dualizující antropologie v období patristiky (sledovatelná v Augustinových dílech) a holistické antropologie starozákonních pisatelů a reflexe tohoto paradigmatického posunu. Autor podnikl zajímavou sondu do problematiky vývojové transformace židovsko-křesťanské tradice v souvislosti s širšími kulturními vlivy. Tématu se zhostil přiměřeně. Část věnovaná Augustinovi ovšem obsahuje řadu málo relevantních údajů a také obecně známých skutečností (které autor prostě převypráví) a je celkově vzhledem k proporcím práce předimenzovaná. Část věnovaná Starému zákonu má zase podobu výkladového slovníku či katalogu pojmů, takže působí dojmem roztržitosti. Text trpí řadou jazykových a stylistických vad, což je rozhodně škoda. Práce by byla o mnoho kvalitnější, kdyby jí bylo věnováno více času.

Závěrem: vzhledem k odvážné volbě tématu, nevšednímu zpracování, střízlivému závěru (autor odolal pokušení zveličovat Augustinův dualismus a omlátit mu bibli o hlavu) a vzhledem ke zmíněným nedostatkům navrhuji hodnocení C.

Pavel Hošek 
Leden 2006